

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, LT-09310 Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
A. Jakšto g. 4, 01105 Vilnius

Vilnius, 2016-08-12 Nr. S16/08/55

PASIŪLYMAS DĖL SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301 5, 7, 9, 11, 13, 20 IR 20¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Šiuo raštu teikiame Lietuvos architektų rūmų pasiūlymus Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos parengtam ir 2016-07-25 paskelbtam Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 (toliau – Įstatymas) 5, 7, 9, 11, 13, 20 ir 20¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektui (toliau – Projektas):

1. Dėl saugomose teritorijose taikomų teritorijų planavimo dokumentų.

Įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje yra pateikiamas sąrašas teisės aktų ir kitų dokumentų, reglamentuojančių veiklą saugomose teritorijose. Atkreipiame dėmesį, kad šioje dalyje pagrįstai yra nurodomas nebaigtinis sąrašas taikomų įstatymų ir kitų teisės aktų (1 punktą), tačiau visiškai nepagrįstai apsiribojama nurodant tik saugomų teritorijų planavimo dokumentus (3 punktą). Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad visos saugomos teritorijos kartu yra ir tam tikros savivaldybės teritorijos, kuriose galioja atitinkami bendrieji planai. Nemaža dalis saugomų teritorijų sutampa su nekilnojamojo kultūros paveldo vietovėmis ar kultūros paveldo objektų teritorijomis, kuriose galioja nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentai. Veiklą saugomose teritorijose gali reglamentuoti ir kiti teritorijų planavimo dokumentai – detalieji planai, taip pat inžinerinės infrastruktūros ir kiti specialiojo planavimo dokumentai.

Atsižvelgiant į tai **siūlome** taisyti Įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodant visus teritorijų planavimo dokumentus: 3) ~~saugomų teritorijų planavimo dokumentais;~~

2. Dėl nepagrįsto Įstatymo reguliavimo objekto išplėtimo. Keičiamas Įstatymas, remiantis jame pateiktomis nuostatomis, nustato visuomeninius santykius, susijusius su saugomomis teritorijomis, saugomų teritorijų sistema, saugomų teritorijų steigimo, apsaugos, tvarkymo ir kontrolės teisinius pagrindus, taip pat reglamentuoja veiklą jose (1 str. 1 d.). Saugomomis teritorijomis pagal šį įstatymą laikomos sausumos ir (ar) vandens plotai nustatytomis aiškios ribomis, turintys pripažintą mokslinę, ekologinę, kultūrinę ir kitokią vertę ir kuriems teisės aktais nustatytas specialus apsaugos ir naudojimo režimas (tvarka) (2 str. 32 d.). Taigi šio įstatymo reguliavimo objektu yra tik kultūrinę vertę turinčios teritorijos, bet ne konkrečios nekilnojamojo kultūros paveldo vertybės, kurių apsaugą reglamentuoja Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas. Todėl yra nepagrįsti ir visą eilę teisinių kolizijų sukelti galintys Įstatyme pateikiami nauji reikalavimai, skirti kultūros paveldo objektų apsaugai, vertingųjų savybių išsaugojimui ir kitiems Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą dubliuojantiems klausimams.

Siekiant išvengti teisinių kolizijų, tarpinstitucinių konfliktų bei konfliktų tarp privačių asmenų ir valstybės, **raginame** aiškiai atriboti Saugomų teritorijų įstatymo ir Nekilnojamojo kultūros paveldo įstatymo reguliavimo objektus, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos klausimus paliekant jiems specialiai skirtam Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymui bei jo pagrindu rengiamiems nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentams, t.y. panaikinti Projekte siūlomas Įstatymo nuostatas, susijusias su kultūros paveldo objektų bei vietovių apsauga.

3. **Dėl neproporcingų veiklos apribojimų.** Įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje, taip pat 13 straipsnio 3 dalyje yra pateikiamas statybų atitinkamose saugomose teritorijose reglamentavimas. Kaip minėta aukščiau, šis Įstatymas yra skirtas saugomų teritorijų steigimo, apsaugos, tvarkymo ir kontrolės teisinių pagrindų nustatymui. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad asmens teisės ir laisvės gali būti ribojamos, *jei toks ribojimas atitinka šias sąlygas*: 1) tai daroma įstatymu; 2) ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; 3) ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei jų esmė; 4) yra laikomasi konstitucinio **proporciumo** principo¹. Manome, kad toks detalus, jokiais argumentais nepagrįstas, su saugomos teritorijos tikslais nesiejamas statybų reglamentavimas neatitinka konstitucinio proporciumo principo ir turi būti Projekte naikinamas arba iš esmės koreguojamas. Be to, nurodytose dalyse naudojama ydinga teisinio reguliavimo technika, dalį normų formuojant leidimo, dalį draudimo forma („leidžiama“ ir „draudžiama“). Tokiu būdu praktikoje neišvengiamai susidaro atvejai, kuriuose visiškai nėra aišku, kokia veikla yra leistina, o kokia uždrausta, o tai neabejotinai mažina piliečių pasitikėjimą šalies teisine sistema, kelia teisinį neaiškumą, neleidžia numatyti būsimų statybos ribojimų, planuoti savo veiklos.

Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus **siūlome** atsisakyti Projekte numatytų nepagrįstų ir neproporcingų Įstatymo 9 straipsnio 3 dalies ir 13 straipsnio 3 dalies reikalavimų.

Pagarbiai,
Lietuvos architektų rūmų pirmininkė

Daiva Bakšienė

---

¹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. birželio 13 d. nutarimas;